

POSTANOWIENIE

Dnia 26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania W.M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie
o rekompensatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 26 maja 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 listopada 2024 r.,
sygn. akt III AUa 331/24,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) odstępuje od obciążania W.M. kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3) zasądza od Skarbu Państwa - kasa Sądu Apelacyjnego w Szczecinie na rzecz adwokata M.Ł. kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 20 listopada 2024 r. po rozpoznaniu apelacji organu rentowego zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z 18 czerwca 2024 r. i oddalił odwołanie W.M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Koszalinie z 25 września 2023 r., na

podstawie której odmówiono W.M. przyznania emerytury z rekompensatą, albowiem ubezpieczony nie legitymował się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący się wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, zaskarżając wyrok w całości i opierając skargę na podstawach naruszenia przepisów postępowania oraz prawa materialnego, a mianowicie: art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uchybienie koniecznej wszechstronności rozważenia zebranego w sprawie materiału; art. 473 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne umniejszenie wartości dowodowej dowodów osobowych w postaci zeznań świadków przy określaniu rzeczywistego charakteru pracy ubezpieczonego; art. 232 k.p.c. wynikające z niczym nieuzasadnionego uznania, że ubezpieczony nie wykazał w toku postępowania, że w spornym okresie charakter jego pracy, mimo literalnego określenia stanowiska jako „traktorzysty” podpadał pod pracę kierowcy ciągnika; art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r. poz. 1251) przez błędną jego wykładnię; § 4 ust. 1 w związku z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43) przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Mając na uwadze podniesione zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w całości i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania z jednoczesnym pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego oraz o zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów udzielonej odwołującemu pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych wobec faktu, że koszty te w żaden sposób nie zostały przez samego zainteresowanego, ani nikogo działającego w jego imieniu uiszczone.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca powołała się na potrzebę wyjaśnienia istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni przepisów mogących wywołać rozbieżności w orzecznictwie sądowym, dotyczących przede wszystkim konieczności uwzględniania przez Sądy przy orzekaniu we wszelkich sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych

subsumpcji stanów faktycznych dokonywanych wcześniej przez właściwe rzeczowo organy; potrzeby uwzględniania przy orzekaniu w sprawach ubezpieczeń społecznych wykładni funkcjonalnej w jej aspektach historycznych (wykładni historycznej); konieczności odwołania się przy orzekaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych do dyrektyw logicznej wykładni prawa w jej aspekcie porównawczym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z utrwaloną judykaturą, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy powinny być zatem przez stronę skarżącą wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw, pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680).

Skarżący powołał się na dwie przesłanki: konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawa.

Zagadnieniem prawnym jest takie zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniających wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 Nr 1, poz. 11; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 Nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy - po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 Nr 13, poz. 5).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia

argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Ponadto nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. Nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r. I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie nie spełniają wyżej opisanych kryteriów. Pełnomocnik skarżącego nie wyodrębnia uzasadnienia wniosku, co zmusza Sąd Najwyższy do analizowania całej skargi i poszukiwania w jej treści argumentów za przyjęciem konieczności rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego bądź potrzeby wykładni przepisów prawa. We wniosku nie sformułowano żadnego zagadnienia prawnego. Wątpliwości interpretacyjne skrótowo określone przez pełnomocnika skarżącego nie zostały odniesione do żadnego przepisu prawa, co także dyskwalifikuje wskazaną przesłankę przedsądu. Po analizie uzasadnienia skargi można wywieść, że pełnomocnik skarżącego upatruje potrzebę wykładni przepisów w rozbieżności między orzeczeniem Sądu pierwszej i drugiej instancji. Takie podejście do przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest wadliwe. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego lub wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 Nr 13, poz. 5). W orzeczeniu z 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02, LEX nr 79070, Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że rozbieżność w

orzecnictwie sądów, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2, nie może być utożsamiana w sposobie interpretacji lub stosowania przepisów prawnych przez sąd pierwszej oraz sąd drugiej instancji w związku z orzekaniem w tej samej sprawie. Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów, uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawne, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (postanowienie SN z 17.06.2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016/2, poz. 29). Skarżący tak rozumianej rozbieżności nie wykazał.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 102 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2024 r., poz. 763).

M.G.

[a.ł.]